

Försvarsutskottets betänkande

1987/88:5

om kontantförmåner till värnpliktiga m. fl. (prop.
1987/88:100 bil. 6)

FöU
1987/88:5

Sammanfattning

I betänkandet behandlas de förslag rörande kontantförmåner till värnpliktiga m. fl. som regeringen, efter föredragning av försvarsministern, statsrådet Roine Carlsson, har förelagt riksdagen i proposition 1987/88:100 bilaga 6. Vidare behandlas motionerna 1987/88:Fö401 och ett yrkande i motion 1987/88:Fö429. Utskottet föreslår att riksdagen lämnar utan erinran att uttrykningsbidraget med tillämpning från den 1 januari 1988 höjs med 500 kr. till 3 000 kr. och att dagersättningen till värnpliktiga m. fl. fr.o.m. den 1 juli 1988 höjs med 2 kr. till 30 kr. Riksdagen föreslås också godta att den maximala beklädnadsersättningen fr.o.m. den 1 juli 1988 höjs från 200 till 250 kr. Utskottet anser vidare att riksdagen bör anta en ändring i familjebidragslagen som innebär att den behovsprövade familjepennningens maximalbelopp fr.o.m. den 1 juli 1988 höjs med 100 kr. per månad för hustru och med 50 kr. per månad för barn till 2 450 kr. resp. 1 375 kr.

Propositionen

Regeringen har i proposition 1987/88:100 bilaga 6 (s. 51) föreslagit riksdagen att

dels anta ett till propositionen fogat förslag till lag om ändring i familjebidragslagen (1978:520),

dels bereda riksdagen tillfälle att ta del av vad föredragande statsrådet i övrigt har anfört om vissa frågor rörande värnpliktiga.

Utskottet behandlar i detta betänkande endast vad föredragande statsrådet i propositionen har anfört om kontantförmåner till värnpliktiga m. fl. (s. 48-50).

Förslaget till lag om ändring av familjebidragslagen har följande lydelse:

Lag om ändring i familjebidragslagen (1978:520)

Härigenom föreskrivs att 9 § familjebidragslagen (1978:520) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Familjepenning beräknas för månad till högst 1 325 kronor för barn och till högst 2 350 kronor för annan person. Familjepenning för den som uppbär ersättning för vård som avses i 7 § 7 eller för den som har rätt till underhållsbidrag, som tjänstepliktig är skyldig att utge, får dock inte överstiga ersättningens eller bidragets belopp för månad.

*Föreslagen lydelse*9 §¹

Familjepenning beräknas för månad till högst 1 375 kronor för barn och till högst 2 450 kronor för annan person. Familjepenning för den som uppbär ersättning för vård som avses i 7 § 7 eller för den som har rätt till underhållsbidrag, som tjänstepliktig är skyldig att utge, får dock inte överstiga ersättningens eller bidragets belopp för månad.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

Motionerna

Motioner från allmänna motionstiden 1988

1987/88:Fö401 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behandlingen av bostadsbidraget till värnpliktiga.

1987/88:Fö429 av Gunhild Bolander m.fl. (c) såvitt gäller yrkande 8 att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kontantförmåner för de värnpliktiga.

Utskottet

I det avsnitt av budgetpropositionen som utskottet nu behandlar pekar försvarsministern inledningsvis på att en departementspromemoria (Ds Fö 1987:3) Grundutbildningsvärnpliktigas ekonomiska och sociala villkor m.m. visar att de olika kontantförmånerna till grundutbildningsvärnpliktiga sedan budgetåret 1981/82 har höjts i en takt som avsevärt överstiger konsumentprisindex. Han erinrar också om att 1987 års försvarsbeslut (prop. 1986/87:95, FöU 11, rskr. 310) innebär att dessa kontantförmåner reallt skall förbättras med sammanlagt 100 milj. kr. under försvarsbeslutsperioden, räknat i det prisläge som låg till grund för försvarsbeslutet. För innevarande

¹ Senaste lydelse 1987:482.

budgetår beräknar han det totala utrymmet för en höjning av kontantförmånerna till ca 62 milj. kr. De höjningar som föreslås i propositionen kostar ca 52 milj. kr. Det resterande utrymmet anser försvarsministern bör avsättas för att finansiera ökade kostnader för bostadsbidrag till följd av hyreshöjningar, m.m.

De i propositionen förordade förbättringarna av de värnpliktigas m.fl. kontantförmåner gäller

- höjning av uttryckningsbidraget från 2 500 kr. till 3 000 kr. (+ 500 kr.),
- höjning av den maximala beklädnadsersättningen från 200 kr. till 250 kr. per månad (+ 50 kr.),
- höjning av dagersättningen från 28 kr. till 30 kr. (+ 2 kr.) liksom tidigare med 15, 30 och 60 kr. i tillägg efter 230, 300 resp. 360 dagars tjänstgöring,
- höjning av den behovsprövade familjepennningens maximibelopp från 2 350 kr. till 2 450 kr. per månad för hustru (+ 100 kr.) och från 1 325 kr. till 1 375 kr. per månad för barn (+ 50 kr.).

De föreslagna förbättringarna av värnpliktsförmånerna föreslås genomföras fr.o.m. den 1 juli 1988, med undantag för det höjda beloppet för uttryckningsbidraget som avses tillämpas fr.o.m. den 1 januari 1988.

Höjningen av familjepennningen kräver ändring av familjebidragslagen (1987:520).

I motion Fö429 (c) framhåller motionärerna att de värnpliktiga fortlöpande bör få del av standardökningarna i samhället. Kontantersättningarna bör därför återkommande räknas upp. Motionärerna anser att riksdagen som sin mening bör ge regeringen detta till känna.

Utskottet har för sin del ingen erinran mot de förbättringar av kontantförmånerna till värnpliktiga m.fl. som föreslås i propositionen och biträder det framlagda förslaget till lag om ändring i familjebidragslagen. Förbättringarna är väl motiverade och ligger i linje med inriktningen i 1987 års försvarsbeslut att inom en ram av 100 milj. kr. under försvarsbeslutsperioden förbättra de värnpliktigas förmåner.

Beträffande yrkandet i motion Fö429 (c) om återkommande uppräknings av de värnpliktigas kontantförmåner vill *utskottet* peka på att – såsom framgår av propositionen (bil. 6 s. 48) – de värnpliktigas förmåner sedan budgetåret 1981/82 har förbättrats i en takt som överstiger standardutvecklingen i samhället. De extra medel som i det senaste försvarsbeslutet avsattes för ändamålet har skapat förutsättningar för ytterligare förbättringar. *Utskottet* räknar härutöver med möjligheterna av fortsatta uppräknings av dessa förmåner i takt med utvecklingen av samhället i övrigt. Mot denna bakgrund anser *utskottet* att riksdagen inte behöver göra något uttalande av det slag motionärerna föreslår.

På samma sätt som vid tidigare höjningar av uttryckningsbidraget (jfr FöU 1978/79:16. rskr. 173, FöU 1984/85:6. rskr. 131 och FöU 1985/86:5 rskr. 117) bör det av försvarsministern föreslagna högre uttryckningsbidraget utgå redan fr.o.m. kalenderårets början, medan övriga förbättringar bör träda i kraft den 1 juli 1988.

Till frågan om övriga värnpliktsförmåner och andra värnpliktsfrågor återkommer *utskottet* i ett senare betänkande. I det sammanhanget behandlar *utskottet* också frågan om finansieringen av de nu föreslagna förbättringarna.

I detta sammanhang vill utskottet också behandla motion Fö401 (fp) i vilken motionären påtalar behov av förenklingar i administrationen av bostadsbidragen till värnpliktiga m.fl. Motionären riktar särskild uppmärksamhet på integriteten för närstående till de värnpliktiga vilken enligt hennes uppfattning inte tillräckligt respekteras vid inhämtande av vissa uppgifter i samband med prövningen av de värnpliktigas ansökningar om bostadsbidrag. Hon anser att de synpunkter hon framför bör beaktas i samband med en aviserad översyn av familjebidragens administration våren 1988.

Utskottet delar motionärens uppfattning att administrationen av bostadsbidraget till värnpliktiga m.fl. bör präglas av största möjliga enkelhet. Samtidigt måste självfallet prövningen av ansökningarna ske utifrån ett tillräckligt och tillförlitligt underlag i likhet med vad som krävs vid handläggningen av andra behovsprövade förmåner. Som framgår av propositionen (bil. 6 s. 51) förbereds i regeringskansliet en översyn av administrationen av bidragsformerna enligt familjebidragslagen. Utskottet räknar med att de administrativa rutinerna kring bostadsbidragen i detta sammanhang kommer att övervägas och möjliga förenklingar av de bidragssökandes skyldighet att lämna uppgifter därvid bli belysta. Riksdagen bör enligt utskottets mening i avvaktan härpå inte göra något uttalande i enlighet med förslaget i motion Fö401.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *lagförslaget* att riksdagen antar det som bilaga 1.1 till propositionen fogade förslaget till lag om ändring av familjebidragslagen (1978:520),
2. beträffande *kontantförmåner i övrigt* att riksdagen lämnar utan erinran vad föredragande statsrådet har anfört om kontantförmåner till värnpliktiga m.fl.,
3. beträffande *återkommande uppräknningar av kontantförmånerna* att riksdagen avslår motion 1987/88:Fö429, yrkande 8,
4. beträffande *översyn av administrationen av bostadsbidragen* att riksdagen avslår motion 1987/88:Fö401.

Stockholm den 16 februari 1988

På försvarsutskottets vägnar

Arne Andersson

Närvarande: Arne Andersson i Ljung (m), Olle Göransson (s), Roland Brännström (s), Åke Gustavsson (s), Kerstin Ekman (fp), Evert Hedberg (s), Göthe Knutson (m), Ingemar Konradsson (s), Ingvar Björk (s), Hans Lindblad (fp), Olle Aulin (m), Iréne Vestlund (s), Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c), Lennart Holmsten (s) och Ingbritt Irhammar (c).

Särskilt yttrande

FöU 1987/88:5

Ingvar Karlsson i Bengtsfors och Ingbritt Irhammar (båda c) anför:

Vi har inga erinringar mot de i budgetpropositionen (bil. 6) föreslagna förbättringarna av de värnpliktigas m.fl. kontantförmåner. Vi anser dock att försvarsministern uttryckligen borde ha betonat behovet av återkommande uppräknings av dessa förmåner. Detta kunde förväntas vara särskilt angeläget för regeringen eftersom socialdemokraternas vallöfte i valrörelsen 1982 om en höjning av värnpliktsförmåner till 30 kr., som i dagens läge motsvarar ca 40 kr., ännu inte blivit infriat. Vi vill mot denna bakgrund i linje med uppfattningen i motion Fö429, starkt understryka utskottets uttalande att man bör kunna räkna med möjligheterna av fortsatta uppräknings av dessa förmåner i takt med utvecklingen i samhället i övrigt.

